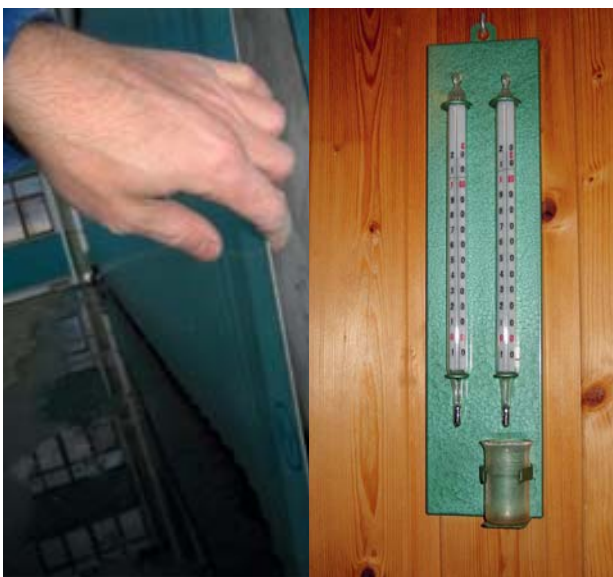

Sluttrapporten skal vise faktisk disponering av avfallet som oppstod, fordelt på ulike avfallstyper og mengder. Levering til godkjent avfallsmottak eller direkte til gjenvinning skal dokumenteres.

Sluttrapport settes opp før søknad om ferdigattest. Man benytter avfallsplanen og fyller inn faktiske avfallsmengder i kolonne 2 (levert avfallsanlegg) eller 4 (ombruk/gjenvinning). Til slutt regner man ut avviket i forhold til planen (kolonne 1), og fyller inn i kolonne 6. Store negative avvik (mindre avfall enn beregnet) bør forklares i et vedleggsbrev. Kvitteringer fra avfallsmottak skal vedlegges. Sluttrapport med vedlegg skal sendes inn til kommunen ved søknad om ferdigattest.

Ingen ferdigattest uten godkjent sluttrapport som viser hvordan avfallet ble levert!

Asbestplate bak fasadeplate. Kvikksølvtermometer i badstu.

Skal du utføre riving og miljøsanering kreves det nå godkjenning (sentral eller lokal) som utførende i godkjenningsområde o “Riving og miljøsanering”!

Et typisk rive- eller rehabiliteringsprosjekt steg for steg

Befaring noen måneder før oppstart:

1. Kartlegge helse- og miljøfarlige stoffer
2. Enkel oppmåling av bygningen

På kontoret, rett etter befaring:

3. Sende materialprøver til laboratorium for kjemisk analyse
4. Skrive miljøsaneringsbeskrivelse
5. Gjøre en beregning av rivemassene

På kontoret, når laboratoriesvar foreligger:

6. Sluttføre miljøsaneringsbeskrivelse
7. Utarbeide avfallsplan

Avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse kreves ved tiltak større enn 100 m² !

Miljøsaneringsbeskrivelse og avfallsplan brukes som vedlegg til anbudsgrunnlaget. Sanering av farlig avfall bør være prispåbærende mengderegulerbare poster.

Rehabiliteringen/rivingen:

8. Sanere, rive og levere farlig avfall slik det står i miljøsaneringsbeskrivelsen
9. Spare på og systematisere avfallskvitteringer

Etter at prosjektet er ferdig:

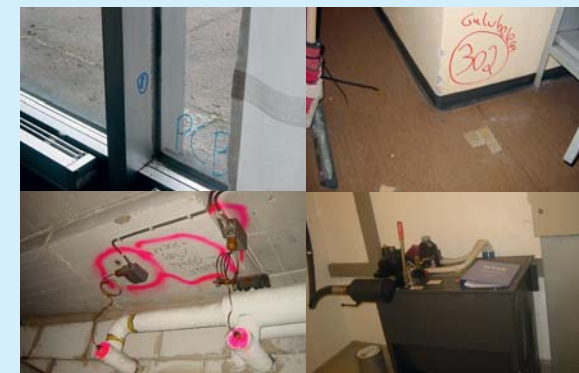
10. Utarbeide sluttrapport for avfallet
11. Sende inn sluttrapport for avfall til kommunen sammen med anmodning om ferdigattest

Kontaktinfo NHP: www.nffa.no
Bilder og innspill til tekstutarbeidelsen er levert av Steinar Amlø, Norconsult.

UTGITT JANUAR 2012

Skal du REHABILITERE ELLER RIVE en bygning eller et anlegg?

PCB-vindu, kvikksølvtermostat, gulvbelegg med ftalater og oljetank til hydraulisk heis

Skal du

- rehabilitere eller rive en bygning større enn 100 m²
- rehabilitere eller rive konstruksjoner eller anlegg som skaper mer enn 10 tonn avfall må du lage miljøsaneringsbeskrivelse og avfallsplan iht. byggt teknisk forskrift (TEK10, §§ 9-6, 9-7).

Skal du bygge nytt over 300 m² trenger du kun å lage avfallsplan (jf. TEK 10 § 9-6).

Ved **all** rehabilitering og riving må det **før** oppstart kartlegges helse- og miljøfarlige stoffer i bygningen/ anlegget. Dette gjelder også ikke-søknadspliktige tiltak (jf. TEK 10 § 9-7, første ledd).

Miljøkartlegging er en kartlegging av helse- og miljøfarlige stoffer i en eksisterende bygning eller en konstruksjon, dvs. i de bygningsdelene som bygningen/konstruksjonen er bygd av. Det stilles klare krav til hvordan miljøkartleggingen skal gjennomføres og rapporteres (TEK 10 § 9-7).

Ansvar i byggesaken

Ansvarlig søker har ansvar for å påse at det blir utarbeidet avfallsplan, miljøsaneringsbeskrivelse, sluttrapport for avfallshåndtering og innhentet dokumentasjon for faktisk disponering av avfall.

Ansvarlig prosjekterende har ansvar for at det blir utført nødvendig prosjektering som grunnlag for avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse, det vil si miljøkartlegging (befaring) med etterfølgende rapport (miljøsaneringsbeskrivelse).

Ansvarlig utførende har ansvar for å bidra til og følge opp avfallsplan, gjennomføre miljøsanering, innhente og ta vare på dokumentasjon for faktisk disponering av avfall, og utarbeide sluttrapport for avfallshåndtering.

Miljøsanering er et eget ansvarsområde i byggesaksforskriften (§13-5), godkjenningssområde n "miljøsanering". Det betyr at foretak kan søke sentral godkjenning for området miljøsanering (prosjekterende) og riving og miljøsanering (utførende).

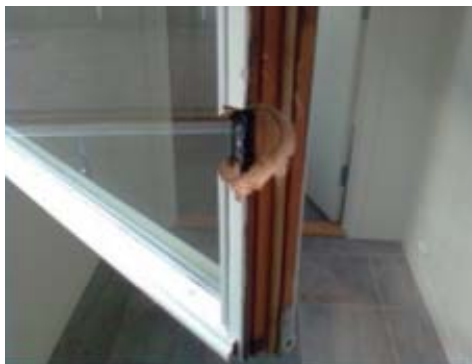
Ansvarsrett for miljøsanering

Det stilles kvalifikasjonskrav til foretak som søker om å påta seg ansvarsrett. Kravene gjelder både ved lokal og sentral godkjenning og retter seg mot foretakets organisasjon, system for ivaretagelse av plan- og bygningslovgivningen og den samlede kompetansen i foretaket. Kravene er i utgangspunktet de samme for sentral og lokal godkjenning.

Bruk av "miljøpistol" under miljøkartlegging. Her for å avdekke metaller i maling (typisk bly og sink).

Les om aktuelle kurs og seminarer innenfor byggavfall på www.dibk.no.

Klorparafiner i det svarte limet i isolerglassvindu

Miljøsaneringsbeskrivelse er det dokumentet som skrives etter at befaringen (miljøkartleggingen) er utført.

Miljøsaneringsbeskrivelsen skal som et minimum inneholde (TEK 10 § 9-7):

- Hvem har utført kartleggingen
- Når ble kartleggingen utført
- Byggeår og evt. rehabiliteringsår
- Analyseresultater
- Forekomster (mengde og type)
- Plassering i bygningen (hvor)
- Merking; hvordan forekomstene er merket
- Hvordan saneres / fjernes
- Avfallet leveres hvor?
- Tabell over alle forekomster

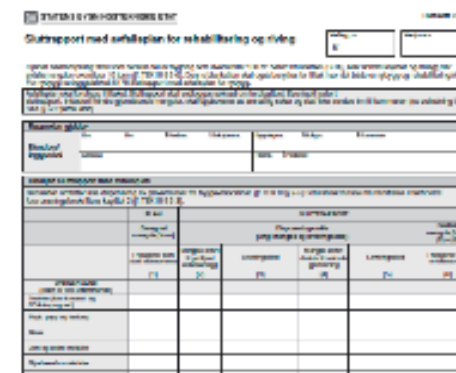
Miljøsaneringsbeskrivelsen skal være tilgjengelig ved tilsyn/ kontroll sammen med avfallsplanen.

Miljøsaneringsbeskrivelse kalles også miljøsaneringsrapport og er en bruksanvisning og et kontrollredskap for å:

- kunne fjerne farlig avfall før bygget rives
- prise et rehabiliterings- eller riveoppdrag riktig
- sikre forsvarlig håndtering og levering av farlig avfall

Avfallsplan er en forhåndsberedning av det avfallet som vil oppstå ved rehabilitering, riving eller nybygging. Planen skal lages **før** igangsetting og kunne forevises ved kommunal kontroll.

Denne forhåndsberedningen krever tegninger, enkel oppmåling på stedet, kjennskap til bygningen, prosjektet og byggematerialenes egenvekt. Beregningen utføres gjerne i et regneark. Resultatet av beregningen legges så inn i første kolonne "plan" i skjema 5178 (nybygg) eller 5179 (rehabilitering og riving) fra Direktoratet for byggkvalitet www.dibk.no

En **avfallsplan** skal inneholde:

- Adresse til bygningen
- Navn på ansvarlig søker
- Avfallsmengder (tonn) fordelt på fraksjoner (betong, tre, asbest, farlig avfall, restavfall osv.)
- Mengder og fraksjoner av farlig avfall hentes fra miljøsaneringsbeskrivelsen

Måling av dekketykkelse gjøres enkelt i trapperommet.